

Poëzie is erfelijk

Poëzie is erfelijk

Karen Heerema

Illustraties: Thea de Jong-Tonkens (de moeder)

Gastgedichten: Marguerite Prick van Wely (de oma) en
Basia de Jong (de zus)

Voorwoord

De grootmoeder

Een vals zonnetje
tracht ons iets wijs te maken -
een wolk waarschuwt ons

Voor mij heeft haiku
zo iets als de penseelstreek
in een aquarel

Het is wonderlijk
hoe meer ik er over denk
gedachte taal schrift
conclusie: op dit papier
kwam mijn ziel terecht

De moeder over de dochter:

Je bent een stroom van poëzie,
blauw groen schuimend water,
geel en licht als de zon,
ik wou dat ik dichten kon

De dochter over de moeder:

In vloeibare vorm
rijmt het krijt
en kleurt mijn klanken

Kleurrijk
neergezet op poëtisch palet
in zichtbare vorm

De dochter over de grootmoeder:

Poëzie is erfelijk

Bladspiegel

Leg je hoofd in mijn verhaal
Warm je voeten en vergeet
ze niet te vegen als je binnenkomt
Stof de schoonheid af, er is al meer
dan genoeg vuil zonder dat

Als je tranen lijnen trekken
langs de regels is dat misschien
niet wat je verwacht had
van dit script
Wie heeft het geschreven, wie
heeft mij deze rol gegeven?
Kan ik de sprong nog wagen
naar dat andere verhaal?

A watercolor illustration featuring a large, colorful butterfly in the center, with wings in shades of orange, yellow, and blue. To the right, there is a stylized mountain or rock formation in blue and purple. The background is a mix of light blue, yellow, and orange washes, suggesting a sky or a landscape. The overall style is soft and artistic.

De zin van poëzie

De zin van poëzie
is het dichten van taal,
het vangen van woorden in schoonheid

Vangen als vlinders met zo'n net
als ze vliegen
ze vliegen naar ik weet niet, net
zag ik ze nog
ze vliegen naar de zon denk ik
hun vleugels licht
mijn net te zwaar
verlicht
gezwicht

net te zwaar
blijf ik op aard
en kijk ze na

wat doet die vogel
zingen, zo zingen tegen
deze regen in?

wat doet de vogel
Zo zingen zingen
tegen deze regen in?

wat doet die vogel
zo zingen, zingen tegen
deze regen in?

Marguerite Prick van Wely

Ik kwam er pas heel laat achter dat mijn oma helemaal geen Lola heette, maar Marguerite Prick van Wely.

En dan heb je zo'n prachtige, in mijn meisjesogen zelfs sprookjesachtige prinsessennaam, en dan wordt je thuis (met alleen maar broers) gewoon Zus genoemd. Later noemde mijn opa haar Lola en die naam werd vervolgens door velen overgenomen.

Oma Lola

Nu ik uw gedichten lees en
me afvraag wie ik heb gekend
nu ik niet meer zeker weet
wie ik was en wie u bent

U was wees, zo veel te vroeg
Ik lees de moeder die u droeg
en de vader veel te leeg
geeft de vragen die ik kreeg

U, mijn oma, nu zo jong
ik die sprong in uw verleden
weet de liedjes die ik zong
't is uw pad in mij getreden

De vogel in uw tuin nestelt nu
in mijn klimop en uw gedichten schrijf
ik op en dit papier is alles
wat er overblijft van hier

Marguerite Prick van Wely

Over verdriet spreekt men niet
Altijd stil en afgesloten
Het was Gods wil. De moeder die niet
Zonder vader kon
Het kind dat in de herfstzon

De kloostermuren binnentrad
Muren omhullen haar en dagelijks bad
Ze om haar moeder, bescherming lijkt gevangenisverblijf
Puberteit en lange haren in strak gevlochten keurslijf
Prille meisjeskamer wordt een cel

Steeds meer vragen over hemel en hel
Zo wordt het kind van onschuld
Tot mea culpa maximaal vervuld
De muren altijd voor je bestwil
Kloosterhemd scheurhemd blauwe pil

Nonnen zijn als verpleegkundigen
Pastoor of psychiater
Religie of theater
Alles vloeit door elkaar
Leed blijkt lang houdbaar

Het woord, zegt men, maakt nog altijd vrij
Chocolaatjes troosten en zingen maakt blij
Maar het dagelijks nachtleven
Blijkt te zeer met oud zeer verweven
Dromen spoken in de nacht

Geesten spelen in haar dag
Psychiater kijkt ernstig in haar hoofd
Kapper kapt muizenissen uit haar haar
Driemaal daags Pleegzuster Bloedwijn
De werkster zucht en veegt de spinnenwebben

Uit haar gedichten, vertaalde meisjesboeken
Verwijzen niet naar eigen jeugd
Pitty op kostschool, een leuk internaat, voor haar geen Dolle
Verhalen, maar holle gebeden, dolende voetsleepstappen,
De dokter schrijft ook.